

EL PROCÉS DE FEUDALITZACIÓ. EL CAMÍ CAP A LA REVOLUCIÓ COMERCIAL

Aquest escrit és un resum de la meva comunicació oral, feta sobre apunts, la qual feia referència a la història de la nostra població entre els segles X i XVI.

Aquesta comunicació també podria haver portat els títols següents: *El feudalisme a Mataró* o millor *El començament i el final del feudalisme a Mataró*, però amb el doble títol que conservo, queda més bé i és una invitació a aprofundir la coneixença de la vida local en l'època medieval, abans i després de l'etapa pròpiament feudal.

La meva conclusió, que dono per endavant, és que el període pròpiament feudal, a la població de Mataró, és relativament curt i, per descomptat, no arriba pas fins a la Revolució Industrial, com algú ens vol fer empassar.

EL PROCÉS DE FEUDALITZACIÓ

Llegint, doncs, els primers pergamins coneguts, que són del segle X, es veu que continua el sistema econòmic senyorial de les *villae*, sistema romà revifat per Carlemany i els seus successors, la qual cosa em fa demanar als arqueòlegs i historiadors de l'Edat Antiga que no s'aturin pas als segles V o VI i que s'estenguin fins a l'any 1.000 en les seves recerques a causa de les semblances amb els segles anteriors, tan ben coneguts per ells.

El sistema de les *villae* coexistia amb la petita propietat privada des dels primers temps de la Marca. Propietat obtinguda per l'aprisió de terrenys erms i per la compra-venda d'aquestes propietats.

Convivien, doncs, pagesos lliures i pagesos sotmesos a l'antic règim senyorial. Com explica P. Bonnassie, aquesta situació va canviar radicalment durant el segle X amb la implantació del règim feudal sobre tots els pagesos catalans amb la consegüent desaparició de la petita propietat privada al camp.

Els documents coneguts són dels següents anys: 949 és una compra-venda d'un petit terreny a la *Villa de Valedex*, en el terme d'Alarona, de 963 és la constitució del *Terme de Mata*, delimitació feudal o prefeudal; de 974 és la citació d'una *Villa Larona* i de 989 és la descripció de la *Villa de Mata*, dins el mateix terme de Mata, més extens. I entre els documents del segle XI cal destacar el de l'any 1025 sobre els límits del castell de St. Vicenç o de Burriac.

Els segles XI, XII i XIII són pròpiament els segles feudals a Mataró.

EL CAMÍ CAP A LA REVOLUCIÓ COMERCIAL

El camí que porta Mataró cap a la revolució comercial comença amb molt de retard respecte a d'altres poblacions catalanes, deixant de banda Barcelona, la qual sempre ha estat una important plaça comercial.

Mentre Girona, Vic i Granollers feia ja molt de temps, en algun cas segles, que tenien mercat setmanal i fires periòdiques, Mataró, el lloc de Mataró dins del territori del seu castell, no té el privilegi reial de mercat setmanal fins a l'any 1294.

D'aleshores podem datar el començament del camí de la nostra població cap a la revolució comercial i cap a la realitat d'una vila emmurallada dedicada a les activitats artesanals i al comerç nacional i internacional, com va ser el Mataró dels segles XVI i XVII. El Mataró dels Palau, dels Arnau i dels Serra, per citar només alguns noms. El Mataró que aspirava al títol de ciutat i el Mataró que competia amb Barcelona.

Des del mercat setmanal es pot seguir el progressiu esforç dels mataronins per alliberar-se del jou feudal i esdevenir vila reial.

Això s'aconseguí al segle XV, poc abans de la conversió de la vila en Carrer de Barcelona, amb els drets i deures dels barcelonins. Però les aspiracions dels mataronins augmentaren al segle XVI i s'aconseguí representació pròpia a les Corts Catalanes. I es cercà, al segle XVII, l'autonomia total i els privilegis, entre ells el de port artificial, de les poblacions amb títol i categoria de ciutat.

La documentació ens diu que l'any 1419 Mataró va ser vila reial i el 1425 Carrer de Barcelona, i que tornà a ser-ho l'any 1480, després d'un parèntesi feudal.

L'impuls d'aquest progrés provenia amb tota seguretat de l'estament dels comerciants, els quals crearen els primers rudiments de règim municipal a les darreries del segle XIV i a començaments del segle XV.

Claude Carrèr i J. Llovet donen notícia d'exportacions mataronines al segle XV i J. M. Colomer i A. Martí Coll en donen del segle XVI.

La vila emmurallada de Mataró és un prototipus de població comercial moderna, protagonista de la revolució comercial de la baixa Edat Mitjana i de l'època del Renaixement o Edat Moderna.

BIBLIOGRAFIA

- BONNASSIE, Pierre: *Catalunya mil anys enrera*.
LLOVET, Joaquim: *La Ciutat de Mataró i Mataró, 1680 - 1719 : el pas de vila a ciutat*.
CASTELLVÍ, Jaume: *Derecho y tradición en las ferias y mercados mataronenses*.
MARTÍ i COLL, Antoni: *Història d'una família*.
COLOMER, Josep Ma.: *Mataró, al mil cinc-cents*.
ALBERT, Esteve: *D'Iluro a Mataró*.
RIBAS, Marià: *Origen i fets històrics de Mataró i Notes històriques de Mata*.
GARCIA VALDEAVELLANO, Luis: *Origenes de la burguesia en la España medieval*.
VILAR, Pierre: *Catalunya dins l'Espanya moderna*.
I els meus escrits a "Cingles" i "Quaderns d'Arqueologia", als "Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria", i al setmanari "El Maresme"(treball sobre les exportacions mataronines).